

това, добре дълбокитѣ причини на държавната криза, именно, пренебрежението на господстващата раса къмъ всѣки духовенъ и икономически напредъкъ и предпочитането на военни и административни служби, довело до невежество, бездѣлие и поквара; но той трѣбва да избира между две злини по-малката, и затова настоява да се продължи настоящето положение (колкото слаба и да е надеждата му за изравняване въ права на християнския и на турския елементъ), за да не настѣпи една развръзка, която би осуетила всички блѣнове на българитѣ. Още въ Атина, презъ 1843 г., той се е установилъ върху политическата си програма, и въ изповѣдта си предъ Г. Золотовича изрично подчертава еволюционното си становище: систематична нравствена обнова и лоялна политическа дейность всрѣдъ народа, а не необмислено бунтарство, способно да доведе до погромъ надъ българското движение. Революциитѣ, споредъ него, водятъ къмъ „разюзданъ либерализъмъ“ у едни, именно у свободнитѣ народи, и къмъ влошаване на тираничния режимъ у други, у поробенитѣ народи. Онова, което той е наблюдавалъ въ Гърция или е дочувалъ за Франция, като извоюване на конституционни права чрезъ бунтъ, не му вдъхва много довѣрие за подобрене на нравитѣ и на условията у насъ.

Наистина, той знае добре, че по пасивенъ начинъ, чрезъ робско подчинение, не се достига никога до промѣна въ положението. „Никога властницитѣ не сж слагали доброволно правата си, за да ги отстѣпятъ на подчиненитѣ си, докато тѣзи смутено и целомждрено кротуватъ политически“. Знае сжщо, че „народътъ не може да добие предишната слава другояче, освенъ съ своята кръвъ“. Но тѣзи убеждения отъ 1843 и 1855 г. не противоречатъ на принципа за усилия къмъ гражданска и политическа свобода по еволюционенъ пжтъ. Тѣ сж само изразъ на съзнанието, че трѣбва да се действа тактично за желанитѣ правдини, безъ да се навлича омраза и преследване, и че само въ решителни моменти, при напълно благоприятно стечение на обстоятелствата и при зрѣло обмисленъ планъ, може да се отиде до крайното срѣдство, до открито военно повдигане — по примѣра на Гарибалди. Селимински, именно, е възторженъ поклонникъ на италианския революционеръ и съ радостъ привежда думитѣ отъ прокламацията му до славянитѣ отъ 1862 г.: „Близу е часътъ на на-